

Kommissionens arbetsprogram för 2015

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet gav den 15 januari 2015 finansutskottet möjlighet att yttra sig över kommissionens arbetsprogram för 2015 (KOM(2014) 910).

Finansutskottet tar i yttrandet upp några av de förslag i arbetsprogrammet som rör utskottets beredningsområde.

Utskottets överväganden

Kort om arbetsprogrammet

Den nya kommissionen tillträdde den 1 november 2014. Kommissionen antog sitt arbetsprogram för 2015 – *En ny start* – den 16 december 2014. I programmet framhåller kommissionen att man under 2015 främst kommer att koncentrera sig på sysselsättnings- och tillväxtfrågor, i enlighet med de tio prioriteringar som kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker presenterade i sin kandidatur till ordförandeposten den 15 juli 2014¹. Kommissionen anger samtidigt att man inte kommer att lägga fram några förslag som inte bidrar till dessa prioriteringar.

De tio prioriterade områden som kommer att mynna ut i förslag från kommissionen är följande:

- En ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investeringar
- En sammankopplad digital inre marknad
- En motståndskraftig energiunion och en framåtblickande klimatpolitik
- En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas
- En djupare och mer rättvis ekonomisk och monetär union
- Ett rimligt och balanserat frihandelsavtal med USA
- Ett område för rättvisa och grundläggande rättigheter som grundar sig på ömsesidigt förtroende
- Mot en ny migrationspolitik
- En starkare global aktör
- En union i demokratisk förändring

I några fall vill kommissionen dra tillbaka tidigare lagda förslag och ersätta dem med mer långtgående förslag eller förslag som är bättre anpassade till de tio prioriteringarna.

I arbetsprogrammet skriver kommissionen att den efter antagandet vill arbeta tillsammans med Europaparlamentet och rådet för att ta fram en förteckning över prioriterade förslag som EU-institutionerna förbinder sig att snabbt anta och göra framsteg med, särskilt förslag som är direkt knutna till investeringspaketet (KOM(2014) 903).

¹ En ny start för EU: Mitt program för sysselsättning, tillväxt, rättvisa och demokratisk förändring – Politiska riktlinjer för nästa Europeiska kommission

Prioriteringar under 2015 på finansutskottets område

Kommissionen har bifogat en förteckning till programmet över de initiativ som man planerar att lägga fram under 2015, uppställda efter Junckers prioriterade områden. Däremot anges inte i detalj vad kommissionen kommer att göra under de följande fyra åren av mandatperioden, även om förberedelser kommer att inledas för bl.a. halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen.

För finansutskottet är följande prioriteringsområden av särskilt intresse:

- En ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investeringar
- En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas
- En djupare och mer rättvis ekonomisk och monetär union
- En union i demokratisk förändring

En ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investeringar

Den nya ekonomiska inriktningen står på tre ben: förstärkta investeringar, satsningar på strukturreformer och en ansvarsfull budgetpolitik.

Förslagen

- *En investeringsplan för Europa: kompletterande lagstiftning*
Förslaget om kompletterande lagstiftning inkluderar inrättandet av Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi), främjande av samarbete med nationella programbanker och förbättrad tillgång till finansiering för små och medelstora företag.
- *Halvtidsöversyn av strategin Europa 2020*
Detta förslag innehåller en förbättrad och uppdaterad Europa 2020-strategi som bygger på lärdomarna från dess första fyra år, så att den kan fungera som en verkkningsfull strategi för tillväxt och sysselsättning efter krisen.

Kommissionen har i samarbete med Europeiska investeringsbanken lagt fram ett förslag till investeringsplan för att ge ny styrka åt sysselsättning, tillväxt och investeringar i EU. Förutom Efsi ska användning av alternativa finansieringsinstrument (t.ex. lån och garantier i stället för bidrag) främjas. Kommissionens mål är att minst fördubbla användningen av sådana instrument under den nya programperioden.

Förslag på kompletterande åtgärder för bättre företagarmiljö, avlägsnande av regelhinder och andra hinder för investeringar samt ytterligare förstärkning av den inre marknaden väntas komma. Kommissionen kommer även att gå igenom reglerna för statligt stöd på området.

När kommissionen senare under mandatperioden genomför halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen och förbereder för budgetramen för åren efter 2020 kommer man att fokusera på att maximera EU-budgetens effekt på sysselsättning, tillväxt och investeringar och öka medvetandet om en bättre förvaltning av offentliga medel.

Vidare ska kommissionen se över EU:s handels- och investeringspolitik, särskilt bidragen till tillväxt och sysselsättning. Att befästa EU:s band till nya tillväxtområden i världen är inte bara en förutsättning för sysselsättning, tillväxt och ökad produktivitet i EU utan har också en omfattande inverkan på EU:s grannskaps- och utvecklingspolitik och medverkan i internationella finansinstitutioner, anser kommissionen.

En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas

Den inre marknaden är en av EU:s största tillgångar och dess potential måste enligt kommissionen tas till vara för att stärka EU:s konkurrenskraft och skapa sysselsättning.

Förslagen

- *Kapitalmarknadsunionen*
Förslaget består av en åtgärdsplan för bättre finansiering av ekonomin genom effektivare marknadsbaserade finansieringsinstrument, inklusive ett regelverk för värdepapperisering.
- *Ram för resolution av andra finansinstitut än banker*
Förslaget inrymmer en europeisk ram för återhämtning och resolution av systemviktiga finansinstitut, t.ex. centrala motparter. Lagförslag inom detta område har aviserats under en längre tid.

Kommissionen anser att det är mycket viktigt att översynen av reglerna för finanssektorn, däribland reglerna om tillsyn över och resolution av banker, färdigställs och genomförs. Kommissionen tänker också lägga fram ett förslag om krishantering och resolution av systemviktiga enheter som inte är banker för att ytterligare stärka finansreglerna. Man kommer också att inleda förberedelser inför arbetet med hur den inre marknaden för finansiella tjänster till privatpersoner kan skapa mer nytta för konsumenterna.

Vidare ska kommissionen presentera en handlingsplan för inrättandet av en kapitalmarknadsunion. Målsättningen för kapitalmarknadsunionen är att diversifiera tillgången på finansiering genom att komplettera bankfinansiering med djupare, mer utvecklade kapitalmarknader för framför allt finansiering av små och medelstora företag. Utgångspunkten är att öka både privata och offentliga medel för att skapa stabilitet och stimulera finansmarknaderna och den reala europeiska ekonomin.

Kommissionen kommer att lägga fram förslag om värdepapperisering och om bättre standardiserad kreditupplysning för små och medelstora företag. Värdepapperisering är ett förfarande som innebär att relativt homogena tillgångar med förutsägbara betalningsflöden omvandlas till obligationer eller andra lätt omsättningsbara värdepapper.

Kommissionen ska även undersöka hur privata investeringssystem kan utvidgas i EU och hur prospektdirektivet kan ändras för att minska den administrativa bördan för små och medelstora företag.

En djupare och mer rättvis ekonomisk och monetär union

Uppbyggnaden av den ekonomiska och monetära unionen behöver stärkas ytterligare, anser kommissionen, så att euron kan bevara allmänhetens förtroende, stå emot turbulensen på marknaderna och skapa förutsättningar för sysselsättning och tillväxt.

Förslag

- *Paket för en djupare ekonomisk och monetär union*
Paketet ska följa upp översynen av de senaste åtgärderna för ekonomisk styrning ("sexpaket" och "tvåpaket"), ge incitament till strukturreformer och behandla den ekonomiska och monetära unionens representation i länder utanför EU.

Nästa steg i fördjupningen är enligt kommissionen att ta fram förslag om delad suveränitet i den ekonomiska styrningen. Delad suveränitet innebär i praktiken att medlemsländerna delegerar vissa av sina beslutsbefogenheter till de gemensamma institutioner de inrättat tillsammans, så att beslut om vissa frågor av gemensamt intresse kan fattas demokratiskt på EU-nivå.

En union i demokratisk förändring

Kommissionen har som ambition att vara så öppen som möjligt med sitt arbete och kommer att samarbeta med de andra EU-institutionerna för att stärka ansvarsutkrävandet och insynen i EU:s verksamhet.

Kommissionen har infört nya regler för att skapa öppenhet kring kommissionsledamöternas kontakter med intressegrupper och egenföretagare². Under året ska kommissionen lägga fram ett förslag till avtal om ett obligatoriskt öppenhetsregister, så att alla EU-institutioner blir öppna med vilka som påverkar beslutsprocessen.

Förslag

- *Förslag till interinstitutionellt avtal om ett obligatoriskt öppenhetsregister*
Förslaget syftar till att stärka öppenheten och ansvarsutkrävandet genom att öppenhetsregistret blir obligatoriskt för alla intressegrupper som försöker påverka det politiska beslutsfattandet vid någon av de tre EU-institutionerna.

Regeringens faktapromemoria

Regeringen är positiv till att kommissionen årligen tar fram ett arbetsprogram. Det gör det lättare för medlemsstaterna att planera EU-arbetet och bidrar till öppenhet kring EU:s lagstiftningsprocess.

² C(2014) 9051.

Regeringen anser att flera av de prioriterade områdena är centrala och välkomnar att dessa i stort följer prioriteringarna i den strategiska dagordning som Europeiska rådet antog i juni 2014. Som exempel kan nämnas åtgärder för ökad tillväxt och ökad sysselsättning inklusive förslaget till paket för arbetskraftens rörlighet, åtgärder för att stärka den inre marknaden, energifrågor, en framåtsyftande klimatpolitik och EU:s roll som en stark global aktör. Varje enskilt initiativ som presenteras måste dock bedömas och beredas på sina egna meriter. Regeringen skriver att man kommer att få anledning att återkomma till riksdagen allteftersom de enskilda lagstiftningsinitiativen presenteras.

Utskottets ställningstagande

Utskottet stöder kommissionens inriktning för en ekonomisk återhämtning i Europa. Europa har både utbuds- och efterfrågeproblem som på olika sätt måste hanteras för att man ska få fart på den europeiska tillväxten. Utskottet konstaterar dock att arbetsprogrammet är mycket övergripande varför det är svårt att redan nu konkret bedöma nyttan och effekterna av kommissionens olika förslag i arbetsprogrammet.

Inledningsvis vill dock utskottet poängtera att det är viktigt för den europeiska återhämtningen att redan beslutade reformer för att främja sysselsättning och hållbar tillväxt på EU-nivå genomförs.

Beträffande EU:s budget och finansieringen av olika verksamheter har utskottet vid flera tillfällen förordat en restriktiv och ansvarsfull linje, och att olika förslag till initiativ ska rymmas inom den beslutade budgetramen. Det är viktigt att EU bedriver en återhållsam och ansvarsfull budgetpolitik.

Nedan kommenterar utskottet några av de initiativ som ligger inom utskottets beredningsområde.

En ny satsning på sysselsättning, tillväxt och investeringar

Kommissionens investeringsplan (KOM(2014) 903) presenterades i slutet av november 2014 och utskottet kommer under våren 2015 att behandla planen i ett granskningsutlåtande. Utskottet delar regeringens allmänna ståndpunkt att investeringsplanen kan bli ett komplement till nationella åtgärder på området. Enligt utskottet är det emellertid viktigt att de offentliga finanserna och EU:s fleråriga budgetram 2014–2020 värnas när detaljerna i investeringsplanen mejslas ut. Det är vidare viktigt att investeringar är långsiktigt hållbara och bidrar till öka förutsättningarna för Europa att klara klimatutmaningarna.

När det gäller halvårsöversynen av Europa 2020-strategin har utskottet tidigare (bet. 2009/10:FiU29) framhållit att framtidsstrategin bör ha ett mer övergripande fokus än den som kommissionen då lade fram och att den borde vara mer inriktad på den långsiktiga strukturella tillväxten. Utskottet välkomnar nu översynen av strategin som möjliggör en utvärdering av om kommissionens åtgärder gett effekt på den europeiska ekonomin.

En fördjupad och mer rättvis inre marknad med en stärkt industribas

Kommissionen anger i arbetsprogrammet att man tänker presentera en handlingsplan för den s.k. kapitalmarknadsunionen. Utskottet konstaterar att uppgifter om innehållet i unionen är mycket begränsade. Utskottets allmänna uppfattning är dock att initiativ som ökar transparensen och harmoniseringen som minskar ett ensidigt bankberoende kan stärka den inre marknaden och bidra till gränsöverskridande investeringar. Utskottet anser att det är viktigt att man framöver noga bevakar utvecklingen av unionen. Förslagen måste vara enkla och transparenta och inte bidra till att försvaga den finansiella stabiliteten eller investerar- och konsumentskyddet.

I samband med arbetet med översynen av systemet för finansiell tillsyn kan det vara intressant att lyfta fram kommissionens två översynsrapporter som presenterades i augusti 2014. Rapporterna föreslår förändringar för de europeiska tillsynsmyndigheterna European Supervisory Authorities (Esa) och den europeiska systemrisknämnden European Systemic Risk Board (ESRB). Utskottet delar regeringens ståndpunkt att det är angeläget att översynen genomförs, inte minst i ljuset av inrättandet av bankunionen, och att det är viktigt att värna den inre marknaden och det allmänna EU-intresset. I likhet med regeringen är dock utskottet tveksamt till att i dagsläget utöka Esas och ESRB:s mandat, bl.a. på grund av de förändringsprocesser som pågår inom EU, både institutionellt och lagstiftningsmässigt.

En djupare och mer rättvis ekonomisk och monetär union

Utskottet har tidigare (bet. 2012/13:FiU29) i samband med granskningen av kommissionens meddelande om en plan för en djupgående och verklig ekonomisk och monetär union pekat på risken för en betydande centralisering av den ekonomiska politiken i EU. Utskottet anser att utgångspunkten vid en eventuell ytterligare förstärkning av den ekonomiska samordningen och fördjupningen bör vara att medlemsstaternas befogenheter vad gäller budget, skatter, arbetsmarknads- och socialpolitik inte försvagas. Det är viktigt att medlemsstaternas nationella befogenheter värnas.

Utskottet vill även här framhålla vikten av att redan aviserade och beslutade strukturreformer genomförs för att stärka konkurrenskraften i den europeiska ekonomin. I arbetet med att fördjupa den inre marknaden är det mycket viktigt att den nationella suveräniteten värnas, särskilt på skatteområdet.

En union i demokratisk förändring

Utskottet välkomnar kommissionens ambition att vara så öppen som möjligt och dess arbete med att stärka ansvarsutkrävandet och insynen i EU:s verksamhet och kring EU:s lagstiftningsprocesser. I detta sammanhang vill utskottet lyfta fram vikten av offentlig revisionen och insyn i EU:s förvaltning.

Öppenhet, insyn och möjliggörande till ansvarsutkrävande är grunden för en stabil och effektiv förvaltning och inom EU-samarbetet är dessa frågor av största vikt.

Stockholm den 27 januari 2015

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Monica Green (S), Jonas Jacobsson Gjörtlér (M), Oscar Sjöstedt (SD), Jörgen Andersson (M), Ingela Nylund Watz (S), Emil Källström (C), Janine Alm Ericson (MP), Jan Ericson (M), Hans Unander (S), Erik Ullenhag (FP), Ulla Andersson (V), Jakob Forssmed (KD), Marie Granlund (S), Börje Vestlund (S), Maria Malmer Stenergard (M) och David Lång (SD).